

לְאַזְרָחָה פְּצִיץָה אֶמְבָּל

נח זבולוני, לשעבר איש אצ"ל ומערכת היומון "חרות" בירושלים, מספר לדן אומר על ילדותו ועל עלייתו ארצה; על היותו חלוץ בתל-אביב ובפתח-תקווה; על לימודיו בישיבת "מרכז הרב" ועל שיעוריו לבנו של "הנזר הירושלמי"; על חברו לרעיוון ולדרך האומית, עו"ד דניאל ינובסקי; על ימי העיתון הרביזיוניסטי "המשקיף", ועל מנחם בגין, שהשתחרר מהצבא הפולני; על האבא והסבתא של דן מרידור; על אסירי האצ"ל והלח"י בכלא הירושלמי על מגביות האצ"ל, ועל ידידותו עם אב"א אחימאיר; ועוד מסיפורו "המשפחה הלומחת" בירושלים.

את "ספר הקטרוג והאמונה" של אורי צבי גרינברג. היום זה יקר מציאות. קניתי אותו מידי אורי צבי גרינברג עצמו לחבר שלא ביקשתי ממנו חתימה על הספר. שמי עד לאותה תקופה היה נח זיבדביץ' ואמרו לי להחליף את השם כמנהג אוטם ימים, לעברית, והשם החדש היה נח זבולוני בימי המשבר הכלכלי עבדתי בכל מיני עבודות באינסטלאציה ואחר-כך בעבודות צבע ולבסוט בסחיבר מלט בנמל. סחבתי بيפו מלט מהספינה לרציף.

● יום אחד, כאשר הייתה מחותר-עובדת, נסעה לפתח-ח' תקווה. שמעתי שיש שם "יום סרט" של "קרן תל-ח'" שלחו אותה לשם ואמרו שנתקבל 25 גROSHT ליום. שם אירגנו את זה איציק שמואלי, הידוע ביום כ"המפגין הנצחי". הוא היה המורה של "קרן תל-ח'" בפתח-ח' תקווה. פגשתי שם בחבר שלי בשם פסא זיגבלסקי, שלמד אותי בישיבה ונחרך אחראיך, והוא אמר לי: "נכח, תישאר פה ותעבד אותי. יש לך כאן חדר, ולא יעלה לך כמעט כספי". נשארתי בפתח-ח' תקווה. כך הלכנו כל יום לעבודה. הרווחנו 25 גROSHTים בקטיפ תפוזים. בבוקר היינו לוקחים אוכל של פיתה עם חלבה. גם הפיתה וגם החלבה לא היו כמו שהם עכשוין כאשר הגיע הקין, הלאטי לעבוד בטורייה בחפירת צלחות מסביב לעצי תפוזים. למזרע, אני נמור, כך שלא הייתה צרין להחטוף הרבה. באותו תקופה הייתה נושא בכל חג לחבורה של גרשוני, בירושלים, ופעם אחת הוא אמר לי: "מה יש לך? תיכנס בחזורה לישיבה ותלמד!" הוא פיתה אותו, ואני נכנסתי לישיבת "מרכז הרב". קיבלו אותו שם יפה מאוד הישיבה שכנה אז ברחוב הרב קוק, ואפשר היה לומר עלי שהייתה "המתמיד של הישיבה". הנה יש לי אפילו הוכחה מכתב מידידי הרב פנחס המבורגר, שכתב על המעתפה בזאת הלשון: "לשכנן העצום רבינו נח בישיבה המרכזית עולמית"

● בישיבת "מרכז הרב" למדתי וחידשתי חידושים התיידדתי מאוד עם "הנזיר", רב דוד כהן, שלא הסתperf כי היו, ובנו שאר-ישוב, שלא היה מסתperf בנווריו, ואביהו אחותם, שנישאה אחר-כך לרבי שלמה גורן. גם הוא לא היה מסתperf. אביהם היה מלמד אותו בספר "כוזרי" שיודעה הלוי. ופעם אחת ביקש האב, שאלמד את בנו. והוא למד אצל לי. יש לי כאן מכתב ממנו לאחת מהশמהות שבני, ובמכתב זה מזכיר לי את זה. בימי "מרכז הרב" הייתה כבר מנויע על "המשקיף", תרמתי ל"קרון תל-חי" ובאותן ימים התמידתי מאוד עם עוזי דניאל נובסקי, חניך "ישיבת חברון", שכבר אז היה רביזיוניסטי. באותו תקופה שמעתי ערבות אחד הרצתה שיאב"א אחימאיר במועדון בית"ר, שהיה ברחוב חזונובי פינת רחוב בני-ברית. אחרי ההרצאה התמידנו ונשארנו ידידים עד ליום מותו, ידידות שאנו מקיימים עד היום עם בני משפחתו.

- אחרי שנת 1942 פנה אליו ברוך בן-ארצוי, שראה כי אין בא לאסיפות של הרבייזיוניסטים ומתענינים וועוד להם ואמר לי: "אתה ידוע מה, בוא ותיכנס לעבוד אצלונו" נכנסתי לעבוד אצלם בתור מתרים ל"קרן תל-חי" ובנהנלהת "המקיף" בירושלים. בעיתון עבד אז איצ'ה ז'י (כיום מעורכי "מעריב") ועיתונאים אחרים. אני ניהלתי א'

המינילה וביתם כספים עברו "קרן תל-חי". ● ואז, כאשר התחילה האקטיביות של האצ"ל, הגיע לכא מנחם בגין, ואני היתי הראשון שקיבל אותו בירושלים הוא התגורר אז בדירה שברחוב אלפסי. אני זכר אותו כאשר בא מהצבא הפולני, ועוד היה במדים הפולנים באותה תקופה התפקיד שלי בשני שטחים. שטו אחד — מודיעין, איסוף של אינפורמציה, והשתח השנאי — פעילות מוניטארית. בעצם, אני לא זורקתי פצצות ביום האצ"ל שלי, אבל גם בגין לא זרק פצצות. באותה תקופה אמרנו בברכה מאד אוישים ישלו. רובם בכלל הלשונות

• כאמור, התהידדי מADOW עם אב"א אחימאיר. לא היה באותו תקופה כמעט יום שלא נפגשתי איתו. הוא היה בא ל"משכיף" עם המאמר שלו. שכחתי להזכיר, שבפעם הראשונה שפגשתי בו זה היה לאחר שהוא שוחרר (משפט "רצח ארלווזרוב") וסידרו לו קבלת-פנוי בקאוינו, שהיה על חוף הים בתל-אביב, בסוף רחוב אלנבי הוא בא לשם עם אשתו סוניה, תיבדל לחיים ארוכים. כמובן בחוץ-ארץ שמעתי על אב"א אחימאיר, אבל לא ידעת מיהו. רק אחרי שהתיידדתי איתו מADOW, ראיתי שהוא קנק מלא הכל: הפוך בו והפוך בו, הכל בו. הוא הוקיר תלמידי חכמים ויהודים דתיים אמיתיים. באותו תקופה הוא עבר להתגורר בירושלים עם משפחתו. סיפר לי יידי ורעד נפתלי גולדשטייד, חבר ותיק של אצ"ל, שיש לו עכשו אוניברסיטת "אקסקלוסיב" ברחוב בני-יהודה, איך שאחימאי וסוניה אשטו באו לשכור דירה. סוניה הלכה מחדר לחדר ובhana את החדרים, הרי היא הייתה צריכה לשאת בעו הדירה. אבל אחימאיר הלך מיד לספרייה שבדירה, פתחה בחלון לעיניו בו ואמר למוניה: "סוניה, ישביי

הדלות שלנו הדירה הזאת מספיקה". ● המשפט מאד השפיע על אחימאיר, והוא רצה לקב בתנועה רהביליטאציה על כך שלא הוא הרג את חיינו ארלווזרוב. הוא כל הזמן כתב על זה מאמרים. הוא פנה

ולدت בروسיה. חייתי שם עד לגיל הבר-מצווה
ב-1924 הכrichtה בן-דוד שלי את אחיו ואות
מברית-המועצות לפולין. חפסו אותנו בהתחלה
לה. אבל מאחר שהייתי צער וקומח נמוכה
השוטרים שייחררו אותו. בפעם השנייה גננו את הגבוי
בלילה. לילה שלם הלכנו מברית-המועצות דרך העירות
עד שהגענו לעירה קטנה בשם רוביזוביץ'. התמקמן
בעירה הזאת. היה לי שם דוד ולמדתי שנה עברית בבית
ספר. שם למדתי את העברית שלי. שם יצאתי לסתופציג
שם הייתה ישיבה גדולה. זו הייתה עירו של זלמן שז'ו
למדתי בישיבה אחת עם מבקרי-המדינה הנוכחית, יצחק
טונייק. יחד איתו אכלתי "ימים" אצל מי שהיתה אחר-כך
אשתו של טונייק. למדתי שם בישיבה שנה או שנייה וחצי
שם עברתי למד בישיבה בוולוז'ין, בישיבה, שבה למדו
בשעתו חיים נחמן ביאליק, ושם המשכתי ולמדתי
בישיבה בקמינץ, ליד העיר בריסק. שם שמעתי לדאשונד
על אביו של מנחם בגין, ששימש שם כמוסיך הקהילה.
● בישיבה הזאת לא היו לי יחים כל-כך טובים עם הרוב
סולובייצ'יק, כך שהמשכתי הלאה בדרך לימודי. חייתי
קרוב לעשר שנים באופן בלתי-ליגלי בפולין. נסעתי
עיר לעיר. מאחר וקומי היה נמוכה אז מילא לא
שאלו אותו בשום מקום על הפטפורט שלו. כאשר הגיע
זמני להירשם לצבא, ביקשו ממי שעודת-לידיה, והבאתי
איזו תעודה שנולדתי בפולין. אבל עברתי עד מהר
לאטביה, בה היה מרדכי דובין הדפקוטאט של אגדת-
ישראל. בלאטביה הייתה אז ממשלה ימנית, ובין התנועות
היהודיות פעלו שם רק אגדת-ישראל ובית"ר באופן
ליגאלי. המפלגות הסוציאליסטיות היו אסורות. כאשר
הגעתי עם עוד כמה חברים לשם, ניגשנו למשרד-הפנים
ואחר-כך למשטרה ואמרנו, שבנו מברית-המועצות
ואנחנו רוצים להפיץ תורה. הם פחדו מהקומוניסטים. היה

- השתיכתי באומה תקופה לאגדות-ישראל. הציונות הייתה אצלו "מוקצה", אבל לא "מוקצה מחת מיאס". הציונות הייתה שנויה. אני זוכר, שבימים שבהם עוד הייתה בישיבה בקמינץ, היו שני אברכים שנתקללו ונטו לציונות, אז ראש-הישיבה הומין אותם אליו. זה היה הרב חיים סולובייצ'יק, ממייסדי אגדות-ישראל, שהנדד שלו ישב כיום בבוסטון. והרב אומר: "ציונים חדשים על שפיקות דמים...". הינו אז נגד הציונים. מדי ערב, כאשר העיתון של אגדות-ישראל היה מגיע מזוארשה ברכבת, היו הבחרים לוקחים אותו ורוקדים מרוב שמחה.

• גם בלאטביה הייתה רוח אגודת-ישראל, אבל לא כל-כך קשה. אגודת-ישראל בלאטביה עשתה לי טובה וסידרה לי את ה"פספורט נאנסן" שלי (דרךון לבני-בלדי-مولדה). שמה התקרבתי לרבייזונייטים, لأنשי בית"ר. הכרתי שם אח חוריו של שמואל כ"ץ, מראשי הרבייזונייטים בירושלים. פגשתי שם את אחיו, שמחה כ"ץ, ביום המזcidר של האנציקלופדיה העברית. אנחנו באגודת-ישראל הלכנו לבושים כמו שהולכים היום, עם כובע וציציות, אבל בפנים. היינו מתלבשים יפה. הבחורים שלנו היו קוראים בספרים, ולפעמים מדברים עם בחורות. מהישיבות האלה,

כעבור זמן נמאס לי להיות בלאטביה. היה לי חבר בירושלים, הרב יהודה גרשוני, הוא היה "העלוי מגוזדנה". היינו חברים עוד מקמיניץ, מהישיבה. אז פניתי אליו במכחוב וכחבותי, שאני רוצה לבוא לארץ-ישראל. הוא פנה לרבי קוק, והרב קוק כתב מכחוב לנציג הסוכנות בלאטביה, שיתנו לי סרטיפיקאט אישי. באותה תקופה היו נציגי הסוכנות מחלקים את הסרטיפיקאטים לפי המפלגות כאשר ביקשתי מהמפלגאות השונות שייעזרו לי בנסיעה אחרי שקיבلتني את הסרטיפיקאט, כולם אמרו: "טוב, אבל תיקח אתך בחורה משלנו!" מאחר שאני כבר הייתה קשורה עם הבית"רים, אז אמרתי להם: "מה זה אומרת? אני מתהנת עם הב�ורה שלי!" שיקרתי להם. עוזרה לא קיבלתי אז הלכתית לרבי מרדי נורוק, שהיה שם רב ראשי (בישראל) שימש נורוק מאוחר יותר כשר-הדו"ר והראיתי לו אהן המכחוב של הרב קוק. אבל הוא לא עוזר לי, אמר שאיני

לפנֵי הָעֲלִילָה אֶרְצָה, חִתְנוּ אֹתוֹ בַּחֲתּוֹנָה פִּיקְטִיבִית עַכְבָּרָה. הַחֲתּוֹנָה הִתְהַגֵּד שֶׁלֹּא בְּנוֹכְחוֹתָנוּ. הַגְּעָנוּ יְחִיד אֶרְצָה בְּדִיקָה לִפְנֵי רָאשֵׁה-הַשְׁנָה. בְּסִידּוֹרִים הַשׁוֹנוֹם לְעַלְיָה עֹזֶר לְהַאֲחָשָׁה שֶׁל אֲרִיה דִּיסְנֶצְיָק מִ"מְעָרֵב", יְהוֹשֻׁעַ דִּיסְנֶצְיָק שַׁהְיָה הַמּוֹכִיר שֶׁל הַרְבִּיזּוֹנִיסּוּסִים בְּלָאָטְבִּיה. בְּשִׁבְרָה הַרְאָשׁוֹנוֹה לְעַלְיָה-אֶרְצָה נִסְעָתָה לִירוֹשָׁלָם לִישִׁיבָת הַרְמָנוֹן. לְמַחרָת חִזְרָתִי לְתָלָ-אָבִיב. אָמְרוּ לִי, שִׁישׁ שְׁם חַבּוּבָה שְׁלִי, שָׁלֵם יְחִסָּאָתִי בְּקָמִינִיעַ. מִצְאָתִי אָתָה. הוּא לְקָח אָתָה לְבִתְחוֹ. הִיְתִּי אָצְלוֹ יוֹם אוֹ יוֹמִים, וְהוּא אָמַר לִי: "שְׁמַע יְשַׁלֵּךְ כָּאן בַּתְּדֹודָה". בָּאתִי אֶלָּיה, וְהִיא עֹזֶרֶת לִי וּסִידּוֹרִי לִי מָקוֹם עֲבוֹדָה לִידְכָּבֵית שֶׁלה. הַתְּחִלָּתִי לְעַבְדָּה בְּגָגְרִיוֹן אֶצְלָאָחָד בְּשֵׁם בּוֹרְשְׁטִין. עֲבָדָתִי אֶצְלָבּוֹרְשְׁטִין אִיזָה שְׁנוֹרִיָּה אוֹ שְׁנָה וְחַצִּי. אַחֲרַ-כֶּךְ הִיה מִשְׁבָּר, וְהִיוּ הַרְבָּה מְחוֹסְרִיִּים.

● באותה מוקופת כבר לא היה רק רבייזוניסט, אלא
ובנומתי גם לאצ"ל. אני זוכר שבנומתי ב-30 אן ב-4 גודש

צריך לעלות על האוטו". הוא לך והחזיק, ומסר לי. כשבאתי לקישלה, אמרתי שוב لكצין: "תחזוק!" והוא אמר: "לא!". כשהגענו לקישלה, השוטרים חשבו שם שבאי מטעם הוועד למען משפחות העצירים. אמנם, ישבנו שם יומ-יומיים ואנו בא קוליז' והוציאו אותנו.

● ינובסקי היה אז פקיד בוועד-הקהילה וניהל את ועדת
הביטחונות לוועד-הקהילה, אותן בחרות, שיצחק רפאל
הואשם בהן בזיהוף הקלפי של שכנות גאולה. אחרי
שוחררנו, שוב הועסקתי בעבודות הרגילוט של
ב"המשקיף" ובחלוקת אוכל לעצירים ולאסירים. הרי לא
היהתי חבר של האצ"ל, וכך שאמרתי "גם בגין לא זרק
פצצות". אבל ב"הmeshkif" היו לי תמיד בעיות.
ב"הmeshkif" חשו שאני חבר באצ"ל, והרי העיתון היה
ליגאלי. המוסדות הליגאלים של הרבייזונייסטים לא רצו
לעררבב אחד בשני.

● אני ניצחתי את "המלך קיפ" לענייני המחברת. הימי בא למכרת בבורקן, לראות את כל ההודעות, שהיו זורקים מתחת לדלת המערכת. שם הימי רואה בין ההודעות את הקטעים בכחבות שהיו בדיו אדומה, שאמרה "נפסל". אני מתכוון לפסילות של הצנזורה הבריטית. הימי מתקתק את הפסילות בתוך המערכת וublisher אותו מיד למפקחת הארץ", שם היו לי קשרים. הידעעה החשובה ביותר שהארץ ניצל אותה למטרות הפסילה, הייתה הסיפור על הגנרל ברקר, שאמר: "את היהודים צריך להוכיח בכיס שלהם". הדברים האלה צונרו, כמובן, והארץ פירסם אותם במודעות על הקירות.

● קודם לכן הייתה תקופה, שבו ירושלמים לא היו בכלל אנשי
אצ"ל. אני מזכיר שנים 36', 37' ועד ל-42'. האציג' לניק
היחיד שהיה בירושלים היה ינובסקי ואשתו אסתר. הם גרו
בחדר קטן ברחוב הווע. אני לא זוכר, אם הבן מנחים
כבר היה אז. אבל לא היה להם אפילו מטבח. ינובסקי היה
או סטודנט, והוא גם עבד. כאשר היו מגיעים לעיר
הכרזים, או הוא ואשתו תיבدل לחיים ארוכים, היו יוצאים

• רק אחרי שנת 42' התחיל האצ"ל להתחזק בירושלים רק אחרי שבגין קיבל את הפיקוד, והתחילו כל הפעולות נגד הבריטים. באחת הפעולות נהרג אושראקה בנוימן, והיתה בעיתת ההלויה. אנשי האצ"ל פחרו להודיע ל"חברה קדישא" באופן רשמי. אז טלפון אליו אליהו מרידור (הבא של דני), ואני ניגשתי ל"חברה קדישא". היה שם אחד לורברבוים (שבנו יעקב מנהל ביום אחד הטלויזיה הלימודית), יהודי תקין וירוש. אמרתי לו "שמע, קרה דבר כזה וכזה, בנוימן נהרג, וצריכים לעשות הלוייה!", מיד נשלחו אנשי ה"חברה קדישא" לטפל בלוייה.

● בכלל, באומה תקופה של פעולות האצ"ל היו הלשנות,

ובעקבותיהן האשומות על חפים מפשע. רק לפני כמה זמן התעוררה פרשה אחת כזאת, הלא היא "פרשת מצודתי". סיפור לא ברור. לפניו כמה חודשים הייתה רשימה של אחד, מ. דבריר, על מצודתי ועל איך שהאצ"ל הרג אותו. ואני פירסמתי ב"ידייעות אחרונות" את כל המידע לי על מצודתי. הוא היה ניצול-השואה. היה לו חור ביד מפגיעה כלשהו. בסוף השואה הוא שירת קצט בבריגדה, הוא נשלח לירושלים מחיפה כדי להיות גובה של "מס חזית ישראל", שהוא מס מקביל ל"קרן תל-חי", מס ישיר לארגון הצבאי הלאומי. למרות שהם גבו כספים לאצ"ל, הם לקחו כמה חדרים של משדר ואיפלו נתנו קבלות. לעיתים אני הלכתי

עם מצודתי ווורתי לו לגבות כספים, כי נחבקשתי לעשו
זאת. בסיפור של דבר על מצודתי כתבו עליו, שהוא היה
רק בוגד, ולא הזכיר את כל פעולותיו, שעשה במסירות
ובנהנות בשבייל "מס חזית ישראל" בירושלים. האחראי
למס הזה היה עוזי דב מילמן, שהיה לפניו כמה שנים חבר
כנסת ועכשו הוא שגריר באיזו ארץ. אני זכר, איך שפעם
הכלנו לגבות כספים בפירמה של העצים "מן את ברמן"
(אביו של פרופ' מן מ"הDSA"), והם נתנו לנו לא פחות
מאשר 300 לירות כמה לאצ"ל — וזה היה סכום עצום.
המס הזה של האצ"ל היה כמו "כופר היישוב" של
"ההגנה". אבל היו כאלה, שלא רצו לתרום לנו כסף. אני
זכר, איך שפעם הלחתי עם מצודתי לאיזו חנות, שלא
רצה לתרום לנו. אז הוא אמר להם: "שלום, כמה שווה
החנות שלכם?" רמז גם על כך שאפשר לפגוע בחנות, ואנו
אמרו לו בעלי החנות: "בואו בחזרה!" ושילמו לנו

• אבל האצל הוציא את מצודתי להורג. ממש בחון הפעולות של "מס חזית ישראל" אסרו אותו ושלחו אותו לאן ששלחו אותו, ושמעתה שהרגנו אותו. באמת שאני לא מבין כאן ממשו. ישנים כמה מהלח"י שהארגון הרג אותנו ובאחרונה, כאשר המשפחות ביקשו רהביליטציה, הם קיבלו אותה. אבל במקרה של מצודתי, לא נשאר לו אין אחד אחראי השואה, לא הייתה לו משפחה, ואין מי שיבקע עבورو רהביליטציה. הם הרגו אותו, ואיש אינו יודע למה סיפור הריגתו של מצודתי הוא תעלומה עד היום הזה. נכון שב"ידיעות אחרונות" היה כתוב שהוא בוגד, אבל לא הסבירו איך הוא בוגד. עבורי סיפורו של מצודתי הינו בבחנות פולימר עב עאת גזים ביב

• אצלי בבית הייתה מחנת-דואר של האצ"ל. החלון היה
קסם המדינה פירסמתי את הספר הזה בעיתון "חרות",
שם היה לי מדור. ובמדור זה סיפרתי למה פיטרתי את
קמחיו ולקחתי את נקר. ואו באתי והראיתי את הספר
לקמחי.

פתחות, גורתה ברוחוב חגי, והחברים היו שמים שם את הדואר
ובאים לקחת אותו. הקשרר שלו היה יעקב פארשטיין,
שעכשו הוא הד"ר אליהו תבין מהסוכנות. הוא גם עבד
יחד איתני בחלוקת העיתון "המשקיף" ונפגשנו מדי יום
ביוומו. בין אלה שבאו לתחנת הדואר המחרתית, שהיתה
בביתי, היה גם מאיר שмагר, שהיום הוא שופט בבית-
המשפט העליון. הוא היה אז באותם ימים סטודנט צער
למשפטים.

● באותה תקופה בארץ, גייסו את האנשים לbrigada היהודית. היו כאלה שהחטפו אותם על זה שהם לא רצו ללכת לbrigada. מה עשתה הצ"ח (הסתדרות ציונית חדשה — הפלג רבי-ציונייטי), פתחה לשכות-גיאס משלה. בלבשה בירושלים עמד בראש צבי קוליץ, עכשו מראשי הרבי-ציונייטים אמריקה ומישען בשנות החמשים את הסרט "גבועה 24 אינה עונה" (וודודו של דוד קוליץ מחברת

Digitized by srujanika@gmail.com

"המשפחה הlohמת" של זבולוני (משמאלי לימיין) מנחם בגין, אברהム אסלווד (סגן ראש עיריית ירושלים בשנות ה-50), מאיר רובין (סגן ראש-העיר לפניו וממי שתיכנו את "היכל שלמה"), אב"א אחימאיר, נפתלי גולדשטיין (בעליה של חנות "אסקלוסיב") ונח זבולוני מרימיים כosit בairoע משפחתי של זבולוני

" אחימאיר ניסה להשפיע על עגנון לכתוב ספר על משפט רצח
ארלוזורוב... עגנון השיב ואמր: אני כותב על אירופ רק בעבר
ארבעים שנה..."

הנשך "אלול", ששימש בעבר כראש לשכתו של עוזר ויצמן). הפעילים האלה כבר הכירו אותו, ואני הייתי עוזז להם בכל מה שאני יכול.

- ההלשנות על אנשי הארץ"ל ומקורביהם באותו ימים היו דברים של מה בכך. פעם אחת הייתה עם חברי ינובסק בכיתתו, והוא נכנסו לשם כמה בלבושים, ובראשם, כך אמר לו חושב, עמד הסרג'נט דאג ועצרו אותו. הסרג'נט אמר לו "מחפשים אותו, זבולוני!" ואני אמרתי לו: "אבל אתה הרי רואה אותו כמעט כל יום. אתה בא לבדוק בהמשקין"

ורואה אותה, ופגש אותה פעם אצל קוליזי". עצרו אותן אותה
אותה ואת ינובסקי בליל שלישי. לאחר מכן, בשבת, לקח
אותנו לאיפה שהיא הסניף המרכזי של בנק-לאומי, לי-
הדוואר המרכזי, שם היו חלק מהמשרדים של הס.א.ז.
(הבולשת הבריטית), וזה היה בתוך "בויינגראד" (או
צבאי במרכזה של ירושלים). פתאום הגיע לשם מאין
שmagר. שאלתי אותו: "מה אתה עושה כאן?" והוא השיב
זבולוני, אני הלכתי אצלם לחתת דואר, והשכנים אמרו
שכבר לקחו אותה! שmagר היה בלונדיני והם חשבו שהו
אנגלים. אבל כמעט ולא חקרו אותו. אחר כך הביאו א-
ינובסקי ואותי לקישלה. לפני שיצאנו מ"בויינגראד"
היה צריך לערוך על האות. היה לי ביד חבילה, נתנו

העצורים. אני זוכר, שפעם אחת שלחו אתי לאיסוף כספי עם אחד בשם קפליצקי, עיריק מהצבא הפולני של הגנו אנדרס, שהיה אז בארץ. היינו הולכים לבתים ולמשרדי של כל מיני עשירים, והוא היה מתחזה לצורך המגבית כמהנדס מ"סולל בונה" — כדי להבהיר, שהמגבית אי

מפלגתיות — אבל כאשר הילכנו ברחוב, והוא היה רוא שוטר בריטי, או חיל פולני, היה מסובב את פניו. פעם ההלך עמו בני צבי ונכנסו לביתו של איזה יהודי עשיר. ואו קפליצקי הציג עצמו כאיש הארגון הצבאי הלאומי. בארכזី פחד וברח, פחד שזה יזיק, כי הארגון היה בלהליגאלי. אני הלכתי איתחו פעם ליהודי אחד, זייף שכיהודי עשיר, שביקשנו ממנו כסף. הוא נתן לנו עשר לירות זה היה או המון כסף. אבל איך הוא נתן? קפליצקי אמר "שמע אדון, מחר תולים שני בחורדים שלנו, וצריך להציגן צרייך כסף. לך ותשאל אם זה נכון את הפרופסור קלויינר

לקלייזנر לא היה אז טלפון. הוא עמד בראש הוועדה
למשפחות העצורים. הכספי היה מתקבל על שמו, אבל ה-
לא התערב כלל. כל פעם שהגיעה כסף לוועדה דרך הדואר
היה לוחץ אותו לשם, והוא היה מוציא את הכספי. אנו
כאמור, היה ידוע שלקל לייזנר אין כספ. אותו יהודי עש-

• 2

卷之三

"המשפחה הלוחמת" של זבולוני: (משמאל לימין) מנור
50). מאיר רובין (סגן ראש-העיר לפניו ומיל שטייכן אח
חנות "אקסקלוסיב") ונח זבולוני מרימים כוותית באי

רוצח ארלוֹזָרוֹב") ועשה כל שביכולתו על-מנת לטעמו. אבל בתנוועה נמאסו כל הדברים האלה (מן לשנים הראשונות לאחר קום המדינה) — הם ראו' הפרשה הזאת כמו מחסום, המונע בעדות להגיע לשילובן אחימאיר לא נבחר אף פעם לשום מוסדר מרכז' חנועת-החרות. היו אנשים שחשבו, שהוא מגוון בענייניה זוכר, שפעם אחת הייתה ועיריה של תנוועת-החינוך, שבה היו צרכיים לקבוע את רשימת המועמדים בתנוועה לכnestedת. אב"א אחימאיר רצה להופיע בראש במוקם לא-ירושלמי, באחד מהמקומות האחרונים. הוא אל מנהם בגין ואחריך סיפר לי על פגישה זו. בגין לה: "אדוני, מורי ורבי...", וכאשר עלה נושא מועמד של אחימאיר, השיב לו בגין: "מורי ורבי, אתה תחיב בסוף הרשימה, ואני בראש הרשימה?! אתה צריך לי בראש-הרשימה...". אב"א אחימאיר הבין את הרמז, וליא, על כך: "אמרו עלי הכל, שאני רוצה ועוד כל דבריים, אבל דבר אחד לא אמרו עלי: לא אמרו, טיפש". וכך הוא אמר שלום לבניין והלך.

יומם אחד סיפר לי אב"א אחימאיר, כי בתקופה
עבד ב"אנציקלופדיה העברית" והתגורר בחדר בש-
בקעה, היה פוגש כמעט מדי יום ביוםו את ש"י ע-
וזחימאיר ניסה להשפיע על עגנון לכתוב ספר על מ-
"רצח ארלוורוב". אלא שעגנון השיב ואמר: "אני
על אירוע רק כעבור ארבעים שנה". גם זה תירוץ מתו-
אחד הדברים שהרשמיו אותו ביותר ביותר היה, שא-
זחימאיר זכר חסד נערים לר' בנימין מ"ברית של-
הו לא נטר איבה ליריבים פוליטיים, כפי שנטר איבה
כנצלסון. למשל, למרות השקפותיו הימניות אהב מאו-
כתב העיתון "משמר" (שקדם לע"ל המשמר) בירוי-
של שנות הארבעים, את העיתונאים זאב (וולטר) ל-
נקדימון (ספקטור) רוגל, גבריאל שטרן. המשרדים
משמר ושל "המקיף" היו באוחה תקופה, בש-
בנין סנטור, וזו למד אחימאיר להעניק את לקוי

● דבר אחד לא אהב אחימאיר. הוא שנא הגרפומאנים. אבל לקויר היה מוכשר, ואחימאיר ה吝תו, למרות שחשד בו שהוא טרווצקיסט. אבל אם כל לימי המחרתת, הרי שכמעט כל ראשי הלח"י היו "ברית הבריוונים" של אחימאיר. היו שם חברה בוצ'יקו, יונקליה אורנשטיין ואחרים. פעם אחת הוא שען זהב, שעליו היה חרות: "לאב"א, הזמן והמלאה מרובה. נקם". אחימאיר שמח מאוד בכך הוא חשב, שאנשי לח"י שלחו לו אותה והוא סיכ עלייה. רק אחרי זה התברר, שאת השען שלח לו ארצייאלי, אביו של מרדכי ארצייאלי (כיום ספר "הארצן"), שהיה חבר במפקחת הארץ'ל בירושלים, בשעתו יחד עם שמואל תמיר. אבל בכל זאת, המשחת אחימאיר הימה גדולה מאוד.

● אב"א אחימאיר היה איש של יושר אינטלקט
למשל פעם אחת התקיף, כדרכו בקודש, את נתום גור
ראש התנועה הציונית, שהיה אז על הכוונת של תח
חרות. אחימאיר התקיף אותו לא על רקע מדיני, אי
כך שהוא מבזבזו את כספי התנועה הציונית, נושא במינו
משמעות ומתחgorד בכתבי-מלון יקרים — בדומה לאז
החיים של מנהיגינו כיום. לאחר פרסום המאמר
לאחימאיר, שגולدمן אינו מקבל משכורת מההסתדרות
הציונית, שהוא מולט-מיליאונר ושלאותו יש ס
ילומים וכל מיini אוצרות. אחימאיר לא חיכה וו
ברבים באותו מדור בעיחון, שבו תקף את ד"ר גוי
● אני זוכר, שכאשר נוסד אצל דוד בן-גוריון החוג ל
חוג שעכשו ממשיך בו מנחים בגין, כתוב אחימאיר ב
כ"י מי שאוהב תנ"ך — שונא תלמוד, וכי הרבה יו
לחיות לפיו התנ"ך, שהרי התלמוד מטייל כל מיini ס
לא אשכח את אחימאיר בימי מלחת השחרור. הו
וחילק מים לחושבי ירושלים, תחת היריות והפגזים
לען בגדת פאג' גל אויגי אהבותי. ישבהנו אז מירושאל

● אם לחזור לסיפור הפעילות שלי, התפקיד של לדאוג למשפחות העצורים, חברי האצ"ל והלח"י. ועדה, שעמדה תחת הורווע הפוליטית (ולא של הא שבאמצעותה היינו אוספים כספיים. הטילו עלי תפקיד עזרה למשפחות הירושלמיות, שבניהן היו במעט הכל. למשל, משפחות שבניהן ישבו בקניה, בלאט בית-הסוחר, היו מקבלות שלוש, ארבע או חמיש הסכומים היו נקבעים לפי המצב והדרגה באצ"ל. וכך מביא למשפחות מרידור חדש את הסכומים האלה. ואחת שתי משפחות בירושלים, שסירבו לקבל את המשפחה הראשונה — אמרו של עו"ד אליהו סבתו של עו"ד דן מרידור — כיום מזכיר-המכ ששם משפחתה היה זובלובסקה. היא סיירה לקבב הכספי למראות מצבה הקשה. אשתו של מרידור לא זקוקה לכיסף, מאחר שהיתה מסודרת. באתי אליו פעמים, והיא סיירה לקבב את הכספי. המשפחה שסירבה לקבל כספיים, הייתה של הרוב נאה, שהנה משה נאה ישב במעטץ. האב סיירב לקבל, אולי פחד